

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ ทศนคติ และการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อของชุมชนทหาร กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชากรในชุมชน กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ และ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชากรในชุมชน กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้าราชการ และบุคลากรในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 857 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ และบุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% จากกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 857 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 269 คน เพื่อความแข็งแกร่งของข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 320 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการหาขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรทั้งหมด (Proportional) จากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของประชากร	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ข้าราชการ	350	131
ครอบครัว	507	189
รวม	857	320

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 1 ฉบับ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การรับรู้ และทัศนคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 3 การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านความมีเหตุผล และ (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด ซึ่งถามในประเด็นเกี่ยวกับ (1) ปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้เกิดภาวะหนี้สินในครอบครัว (2) แนวทางในการป้องกันปัญหาหนี้สินในครอบครัว และ (3) การจัดการหรือแก้ไขปัญหาหนี้สินในครอบครัว

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำมาสร้างเป็นนิยามตัวแปร สร้างข้อรายการในการวัดตัวแปรนั้น ๆ และพัฒนาให้เป็นแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

3. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งภาษาที่ใช้ให้มีความหมายรัดกุม ชัดเจน และตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบ ด้วยคะแนน +1,

0 และ -1 โดยค่าดัชนี IOC จะต้องมิตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

+1 หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีสอดคล้อง

0 หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

-1 หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีไม่สอดคล้อง

4. แก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนที่จะพัฒนาให้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแบบวัด จำนวน 1 ท่าน พิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท/เอกสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา และมีประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนาแบบวัดไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน พิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท/เอก และมีประสบการณ์การทำงานในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่น้อยกว่า 5 ปี

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนี IOC ของรายการข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .67 – 1.00 (รายละเอียดแสดงตามภาคผนวก ค) โดยผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงจำนวนของรายการข้อคำถามบางรายการ ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การแก้ไขปรับปรุงรายการข้อความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบ	ข้อความ (เดิม)	ข้อความ (ปรับปรุง)
การรับรู้ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “มุ่งสู่สังคมที่มีความสุข อย่างยั่งยืน”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “มุ่งสู่สังคมที่มีความสุข อย่างยั่งยืน”
	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “ความพอประมาณ”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “ความพอประมาณ”
ทัศนคติเกี่ยวกับ หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “ความมีเหตุผล”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “ความมีเหตุผล”
	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “การมีภูมิคุ้มกันที่ดี” ความพอประมาณจะทำให้ท่าน เหลือเงินออมไว้เพื่อวันข้างหน้า	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “การมีภูมิคุ้มกันที่ดี” ความพอประมาณจะทำให้ท่าน เหลือเงินออมไว้เพื่อใช้ ในวันข้างหน้า
	ความรู้จักพอประมาณ คือ การเตรียมตัวรับผลกระทบในวันหน้า	ความรู้จักพอประมาณ คือ การเตรียมตัวรับผลกระทบที่ จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาถึงผู้บังคับบัญชา
กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการแจกและเก็บรวบรวม
แบบสอบถามด้วยตนเอง พบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 290 ฉบับ ซึ่งเป็น
แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.63

ด้านความเที่ยงตรง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ตาราง 3 ค่าความเที่ยงตรงของรายการข้อคำถาม

องค์ประกอบ	ค่าความเที่ยงตรง
การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.791
ทัศนคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.685
การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.672
ความพอประมาณ	.764
ความมีเหตุผล	.566
การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	.684
ความเที่ยงตรงทั้งฉบับ	.865

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window โดยการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ ทัศนคติ และการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์ด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การรับรู้/ทัศนคติ/การแก้ไขปัญหาหนี้สิน อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การรับรู้/ทัศนคติ/การแก้ไขปัญหาหนี้สิน อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การรับรู้/ทัศนคติ/การแก้ปัญหาหนี้สิน อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การรับรู้/ทัศนคติ/การแก้ปัญหาหนี้สิน อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การรับรู้/ทัศนคติ/การแก้ปัญหาหนี้สิน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson product moment coefficient) มีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

$-0.3 < r_{xy} \leq 0.3$ แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์ต่ำ

$-0.3 < r_{xy} \leq -0.5$ หรือ $0.3 < r_{xy} \leq 0.5$ แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง

$-0.5 < r_{xy} \leq -0.7$ หรือ $0.5 < r_{xy} \leq 0.7$ แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์สูง

$r_{xy} > 0.7$ หรือ $r_{xy} < -0.7$ แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์สูงมาก

5. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ได้แก่ กรณีที่ตัวแปรต้นมี 2 กลุ่ม ทดสอบด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) และกรณีที่ตัวแปรต้นจำนวนมากกว่า 2 กลุ่ม วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ F-test (One way ANOVA) หากพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe (กรณีที่ความแปรปรวนของกลุ่มประชากรเท่ากัน) และ Dunnett T3 (กรณีที่ความแปรปรวนของกลุ่มประชากรแตกต่างกัน)